

Shrnutí

Základní kapitál kapitálových společností, jeho tvorba a ochrana

Diplomová práce se zabývá jedním z nejvýznamnějších institutů současného práva obchodních společností, kterým je základní kapitál kapitálové (akciové) společnosti a jeho tvorba a ochrana. Institut základního kapitálu se vyvinul v historických souvislostech a stále se vyvíjí. Názory na základní kapitál akciové společnosti a jeho tvorbu a ochranu, jako i představy o funkcích, které má základní kapitál ve společnosti i mimo ni zastávat a zásadách a principech, jimiž se má za tímto účelem řídit, se pak v rámci evropské (kontinentální) právní kultury upevnily v názorovém schématu, který lze souhrnně nazvat doktrínou o tvorbě a zachování základního kapitálu. Principy zastávané touto doktrínou jsou pak ukotveny v právních řádech zemí evropského (kontinentálního) právního systému právními normami především kogentního charakteru. Uvedená doktrína je předmětem neustálých polemik vedených na odborné úrovni a již delší dobu existují snahy revidovat tento relativně ustálený systém s poukazem na některé jeho nedostatky.

V zemích angloamerické právní kultury pak existuje alternativní koncept kapitálu společnosti, který k zajištění funkcí kapitálu volí odlišné prostředky. Je to systém, který se též vyvinul v historických souvislostech, je ucelený a funkční a je možno jej považovat za konkurenční pro evropskou (kontinentální) právní úpravu dané oblasti. Pro tuto úpravu současně nabízí řadu inspirativních podnětů.

Nelze jednoznačně říci, který ze zmíněných právních systémů je co do právní úpravy institutu základního kapitálu společnosti a jeho tvorby a ochrany lepší, když i dostupné statistické údaje vypovídají o celkem vyrovnaném postavení obou těchto právních systémů. Nakonec, oba zmíněné systémy dlouhodobě v zásadě fungují.

Kritické argumenty vztahující se k právní úpravě základního kapitálu a jeho tvorby a ochrany v rámci evropského (kontinentálního) právního systému pak poukazují na některé problematické okruhy související se základním kapitálem a jeho tvorbou a ochranou, když některé z těchto argumentů jsou více než oprávněné. Platnou koncepci základního kapitálu je tak vhodné v některých ohledech reformovat, když jeden směr reforem by měl vést ke zjednodušení existujícího systému a další především k úpravě existujícího systému distribuce prostředků společnosti akcionářům.

Obecným cílem by pak vždy měla být taková právní úprava základního kapitálu a jeho tvorby a ochrany, která v kombinaci s kvalitní právní úpravou nakládání s majetkem společnosti a systému distribuce prostředků společnosti akcionářům garantovala funkce, které má základní kapitál plnit, zejm. pak garanční funkci vůči věřitelům společnosti jako svou patrně nejdůležitější funkci a v konečném důsledku tak bránila nejen snižování hodnoty majetku společnosti, ale též distribuci majetku společnosti akcionářům před uspokojením oprávněných nároků věřitelů, což by mělo být jedním z hlavních cílů institutu základního kapitálu. K takovému cíli by pak měla směřovat metoda revize stávající právní úpravy provedená cestou postupných a uvážených a promyšlených kroků.